Retningslinjer for utlån og investeringer i kraft- og energiproduksjon

Dato	Beskrivelse	Godkjent
22.09.2020	Retningslinjer for utlån og investeringer i kraft- og energiproduksjon	Vedtatt av direktør bedriftsmarked
23.09.2020	Retningslinjer for utlån og investeringer i kraft- og energiproduksjon	Vedtatt av konserndirektør

Energiproduksjon er viktig for alt næringsliv. I følge FNs klimapanel, the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), må fornybar og lavkarbonintensiv kraftproduksjon økes betraktelig og representere minst 80% av kraftproduksjonen i 2050.

SpareBank 1 Østlandet har ambisiøse klimamål, og er en av få norske banker som har signert UNEP FIs ambisiøse Collective Committment on Climate Action.[1] Forpliktelsene innebærer blant annet å fokusere vår innsats der vi har eller kan ha størst effekt, dvs. først fokusere på de mest karbonintensive og klimasårbare sektorene i våre porteføljer, samt å sette sektorspesifikke, scenariobaserte mål for porteføljeprioritering.[2]

Vi oppfordrer alle kunder til å skifte fra fossil til fornybar energi, og har flere virkemidler for å fremskynde den overgangen, blant annet grønt landbrukslån og grønt boliglån. Vi gjør også en vurdering av energibruk i alle utlånssaker, gjennom vår bærekraftsvurdering. Høyt forbruk av fossil energibruk / høye klimagassutslipp samt en manglende plan om å redusere disse kan medføre at banken nekter utlån eller investering.

Det finnes flere risikoer knyttet til kraftproduksjon, den ene er klimagassutslipp, den andre er utbygging av sårbar natur og en tredje er manglende ivaretakelse av samfunn og mennesker, i og rundt kraftproduksjonen. I tillegg har storskala damutbygginger i flere tilfeller ført til flytting og tvangsflytting av lokalbefolkning og urfolk globalt.[3] Slike prosjekter kan også ha negative effekter, som flom, forhindret vannforsyning og negativ påvirkning på økosystemer, både rundt og i vannet, eksempelvis fiske. Store damprosjekter kan også medføre store utslipp av metan fra sjøbunnen.

SpareBank 1 Østlandets portefølje innen kraft og energiproduksjon utgjør ca. 2% av total utlånsportefølje. SpareBank 1 Østlandet låner hovedsakelig ut penger til småskala vannkraftprosjekter, og har i hovedsak kunder i vår markedsregion: Innlandet, Oslo og Viken. Noen prosjekter ligger også utenfor markedsområdet, men alle i Norge. Vi låner ikke ut penger til storskala damprosjekter. Vi investerer heller ikke i slike prosjekter. Som følge av dette har vi lave klimagassutslipp i denne delen av porteføljen, både som følge av porteføljens størrelse, og det faktum at vi kun låner ut til vannkraftprosjekter.[4]

Vi har en ambisjon om å øke våre utlån innen fornybar energi med 10% årlig frem til 2026. Dette gjelder småskala vannprosjekter, solenergi og bergvarme.

SpareBank 1 Østlandet har besluttet å ikke låne ut penger til fossil energi, hverken kull, olje eller gass. Vi vil heller ikke *investere* i fossil energi. Banken låner heller ikke ut penger, eller investerer, i kjernekraft eller gruvevirksomhet.

Som stor skog- og landbruksbank med fokus på natur og miljø ser vi utfordringene med å gjøre gode nok naturrisikovurderinger i vindkraftutbygginger. Dette, i tillegg til motstand fra lokalbefolkning og urfolk, har gjort at vi har valgt å avstå fra utlån til denne bransjen på det nåværende tidspunkt.

<u>I all kraftproduksjon skal det ikke være brudd på følgende prinsipper, disse prinsippene oppfordrer vi også våre kunder og bedrifter vi investerer i til å videreføre i sin leverandørkjede:</u>

---

[1] https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/collective-commitment/

[2] Se våre Retningslinjer og handlingsplan for klima og klimarisiko, https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/samfunn/Retningslinjer-og-handlingsplan-klima-og-klimarisiko-SB1O.pdf

[3] Dokumentert av flere sivilsamfunnsorganisasjoner, eks. World Commission on Dams (WCD)

[4] Se for øvrig vår Bransjevise beregning av karbonrelatert kreditteksponering, i bankens årsrapport 2019, side 212, der vannkraftproduksjonen kommer inn under næringskoden «Elektrisitet, gass, damp og varmvannsfornyning».

- Bedrifter skal minimere risiko for uhell ved å bruke de beste tilgjengelige teknikker og ha en klar beredskapsplan.
- Bedrifter skal ikke operere på steder hvor miljøkonsekvensene av et uhell eller ulykke ikke er håndterbare.
- Konstruksjon av dammer skal gjøres i tråd med de 7 prinsippene i Verdens Damkommisjon.[5]
- Bedrifter må vurdere og gjøre alt de kan for å minimere negative helse- og miljøeffekter av kraftprosjekter, eks i demontering av produksjonsanlegg.
- Avfall fra kraftproduksjon skal reduseres, og farlig avfall håndteres og behandles på en forsvarlig måte.
- Bedrifter skal følge de frivillige prinsippene om sikkerhet og menneskerettigheter der dette er relevant.[6]
- Bedrifter må sørge for gjenoppretting av økosystemer i tråd med regler og normer, etter at kommersielle aktiviteter er fullført.
- Det er generelt et viktig prinsipp i all næringsutbygging å samarbeide godt med lokalbefolkning, spesielt urfolk, for å unngå konflikter rundt landrettigheter og for få tilgang til naturressurser. Her skal alle næringsaktører se hen til prinsippene i det som kalles informert forhåndssamtykke gitt på fritt grunnlag (FPIC - free, prior and informed consent).[7]

[5] The World Commission on Dams https://energypedia.info/wiki/World_Commission_on_Dams_(WCD)_Report
[6] Nasjonal handlingsplan for oppfølging av FNs veiledende prinsipper, side 26.
[7] Se veileder fra Utenriksdepartementet, som blant annet definerer og forklarer konseptet FPIC: https://www.regjeringen.no/contentassets/b7384abb48db487885e216bf53d30a3c/veileder_urfolk1310.pdf